

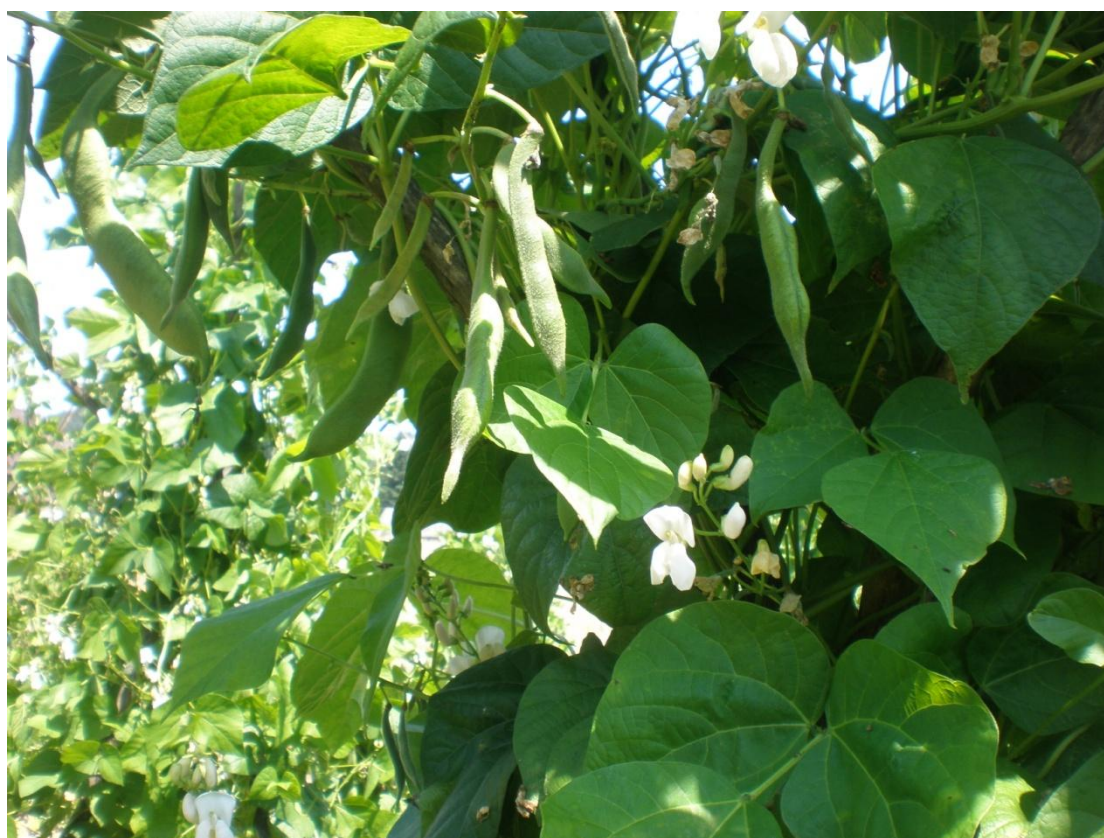
Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

Opracowanie:

Pamiętki z obszaru Lokalnej Grupy Działania gmin: Ciężkowice, Pleśna, Wojnicz i Zakliczyn.

Praca:
Rubiś Katarzyna

Zakliczyn 2014

Spis treści:

Wstęp.....	3
1. Ogólna charakterystyka Lokalnej Grupy Działania- jako stowarzyszenia.....	5
2. Uwarunkowania przestrzenne , przyrodnicze, geograficzne i kulturowe gmin wchodzących w skład LGD- charakterystyka terenu LGD jako spójnej całości...7	
3. Uwarunkowania historyczne i kulturowe obszaru Lokalnej Grupy Działania...9	
4. Analiza poszczególnych gmin Lokalnej Grupy Działania Dunajec Biała: Ciężkowice, Pleśna, Wojnicz, Zakliczyn- pamiątki.....	14
5. Pamiątka charakteryzująca obszar Lokalnej Grupy Działania z terenu czterech gmin- Ciężkowice, Pleśna, Wojnicz, Zakliczyn.....	27
Podsumowanie.....	31
Bibliografia.....	32

Wstęp

„Zakorzenie jest zapewne stałą potrzebą natury ludzkiej. Może łączy się to z prawami ludzkiego organizmu, a ściślej z prawami rytmu. To, co znane i swojskie, pozwala utrzymać ten sam rytm wewnętrzny, o którym mało wiemy, co nie znaczy, że nie istnieje.”

autor: *Czesław Miłosz*

Słowa zacytowane na początku w ciekawy sposób przedstawiają istotę miejsca tzw. małej Ojczyzny, dla mieszkańców LGD jest nią zapewne obszar czterech gmin, miejscowości z przeszłością, kulturą i historią oraz bogactwem.

Cudowne, urokliwe miejsca znajdują się na terenie Lokalnej Grupy Działania. Gminy Ciężkowice, Pleśna, Wojnicz, Zakliczyn to ogromne bogactwo turystyczne, kulturowe, historyczne. Walory tych miejsc powodują, że stają się one ogromną atrakcją dla turystów, osób poszukujących przygód, relaksu, odpoczynku i spokoju. Każdy na tym obszarze znajdzie coś dla siebie, rozpoczynając swoją wędrówkę po obszarze LGD – zaczynając od Ciężkowic- rezerwatu przyrody Skamieniałego Miasta, Muzeum Tomków, cmentarzy wojennych, przydrożnych kapliczek wpisanych w rejestr zabytków., następnie Pleśna- zabytkowe kościoły, cmentarze wojenne, „Uroczysko Janowice”, dwór w Rzuchowej pochodzący z XVII wieku, Wojnicz- atrakcyjne trasy turystyczne, szlaki, rezerwat florystyczny „Panińska Góra” we Wielkiej Wsi, zespoły dworsko- parkowe i Zakliczyn- bogaty w zabytki miejsca rozrywki i wypoczynku. Wspólnie te cztery gminy łączy jedna wspólna cecha- tereny rolnicze, na których uprawia się warzywa, owoce. Bardzo popularne są rośliny strączkowe- fasola. Fasola „Piękny Jaś” – zarejestrowana jako produkt lokalny w województwie małopolskim. Ta jedna z najstarszych roślin działa pozytywnie nie tylko na urodę, zdrowie jak i również na rozum człowieka. Obszar czterech gmin powiązany jest ze sobą nie tylko sąsiedztwem obszaru, łączy ich kultura, historia jak również rolnictwo, uprawa oraz hodowla.

Obszar Lokalnej Grupy Działania obejmujący cztery gminy to ciekawe miejsce na mapie Małopolski, o wspaniałym krajobrazie, przeszłości a także prężnie rozwijającej się społeczności lokalnej. Oprócz walorów naturalnych oraz związanych z dziedzictwem historycznym, bogata ofertę wypoczynkową uatrakcyjnijają imprezy, wydarzenia kulturalne.

Taki obszar bogaty jest w pamiątki, które mogą stanowić uwiecznienie i wspomnienie najbardziej urokliwych miejsc z terenu LGD.

W pierwszym etapie dokonamy analizy obszaru jakim jest LGD, poznamy historię, przeszłość, kulturę gmin, aby w wiarygodny sposób wybrać pamiątkę, która stricte oddaje charakter regionu i stanie się jego wizytówką, zostanie zapamiętana przez turystów i spowoduje, że będą oni jeszcze chcieli tutaj powrócić.

Rozdział pierwszy

Ogólna charakterystyka Lokalnej Grupy Działania- jako stowarzyszenia

Lokalna Grupa Działania jest stowarzyszeniem działającym na zasadach ogólnych, posiada osobowość prawną, działa zgodnie z przepisami ustawy Prawo o Stowarzyszeniach (Dz. U. z 1989. NR 20 poz. 104 z późniejszymi zmianami), a także przyjętym statutem.

LGD jest grupa powstała w Ramach Pilotażowego Programu LEADER+, obejmującego obszar czterech gmin: Ciężkowice, Pleśna, Wojnicz i Zakliczyn. W sposób tworzenia grupy zaangażowana została Fundacja Instytut Karpacki, do zajęć fundacji należało m. in. aranżowanie inicjatyw kulturalnych, edukacyjnych i gospodarczych na obszarze Małopolski. Jesienią 2005 roku, Fundacja przeprowadziła cykl spotkań informacyjnych, do których zaproszono wszystkie samorządy gminne oraz partnerów społeczno- gospodarczych z obszaru czterech gmin, jak również stowarzyszenia znajdujące się w sąsiedztwie gmin LGD. W grudniu 2005 roku w Ciężkowicach odbyło się spotkanie założycielskie, wybrano również władzę stowarzyszenia.

LGD jako główny cel stawia sobie realizację projektów ukierunkowanych na walory przyrodnicze oraz kulturowe Pogórza Ciężkowicko- Rożnowskiego oraz poprawę warunków życia mieszkańców znajdujących się na obszarze Lokalnej Grupy Działania. Aspekty działalności grupy to przede wszystkim różnicowanie działalności gospodarczej w oparciu o produkt lokalny oraz rzemiosło, rozwój turystyki na obszarze, a także potencjału ludzkiego. Stowarzyszenie stawia sobie za wyzwanie mobilizację lokalnej społeczności oraz integrację w celu podniesienia atrakcyjności całego regionu. Skład LGD : przedstawiciele samorządu, organizacje z terenu gmin, mieszkańcy, przedsiębiorcy.

Lokalna Grupa Działania realizuje zadania służące promocji terenu Ciężkowicko- Rożnowskiego. Ważnym zadaniem LGD było opracowanie spójnej Lokalnej Strategii Rozwoju, wyznaczającej kierunek działań grupy, jej prac. Działania wiążą się z organizacją wydarzeń promujących obszar, przeprowadzenie bezpłatnych szkoleń w celu podniesienia wiedzy i kwalifikacji mieszkańców LGD oraz udział w targach promujących lokalny teren.

LGD działa w oparciu o Lokalną Strategię i ja ma za zadanie realizować. LSR została opracowana w roku 2006. Przygotowania poprzedziły Konsultacje społeczne, cykle spotkań z

osobami zainteresowanymi. LSR wyznaczyła kierunki działań służących rozwojowi lokalnego obszaru. Obecna strategia, która obowiązuje na lata 2007- 2013, zawiera cele m.in.:

- Rozwój potencjału ludzkiego terenu LGD Dunajec- Biała
- Różnicowanie działalności gospodarczej w oparciu o produkt lokalny oraz rzemiosło
- Rozwój turystyki bazującej na walorach przyrodniczych i kulturowych LGD

Współpraca trans graniczna oraz ponad regionalna jest niezastąpionym czynnikiem w zdobyciu doświadczeń, w zdobywaniu wiedzy. Współpraca to jeden z wyznaczników programu LEADER. Lokalna Grupa Działania realizuje takie projekty krajowe oraz międzynarodowe. Do partnerów należy: Słowacja, Węgry, Szkocja oraz Hiszpania.

Rysunek 1. Logo LGD Dunajec- Biała.¹

Jednym z elementów misji LGD jest działanie na rzecz poprawy warunków życia mieszkańców. Dla osiągnięcia pozytywnych celów podejmuje się wysiłki związane z organizacją kursów, szkoleń, doradztwa merytorycznego, szereg czynności związanych z pogłębieniem stopnia społecznej integracji i zaangażowania.

¹ <http://www.dunajecbiala.pl/matgraf.php>

Rozdział drugi

Uwarunkowania przestrzenne , przyrodnicze, geograficzne i kulturowe gmin wchodzących w skład LGD- charakterystyka terenu LGD jako spójnej całości

Obszar LGD położony w obrębie jednej z jednostek administracyjnych , tzn. powiat tarnowski, województwo małopolskie. Gminy tworzące całą strukturę LGD to:

- Ciężkowice
- Pleśna
- Wojnicz
- Zakliczyn

Gminy sąsiadują ze sobą i tworzą jednolity obszar. Teren LGD graniczy:

- Od wschodu z gminami: Tuchów, Gromnik, Rzepiennik Strzyżewski w powiecie tarnowskim
- Od zachodu z gminami: Dębno, Czchów w powiecie brzeskim
- Od północy z gminą Borzęcin w powiecie brzeskim, a także z gminami Wierzchosławice oraz Tarnów w powiecie tarnowskim
- Od południa z gminami Gródek nad Dunajcem, Korzenna w powiecie nowosądeckim oraz Bobowa i Moszczenica w powiecie gorlickim

Obszar gmin, które tworzą LGD wynosi 38, 781 ha. Największą powierzchniowo jest gmina Zakliczyn- 12, 206 ha, natomiast pozostałą część zajmują gminy Ciężkowice- 10 338 ha, gmina Pleśna- 8306 ha, Wojnicz- 7931 ha.²

Obszar LGD Dunajec- Biała leży w obrębie trzech mezoregionów: Pogórze Środkowo-Beskidzkie wyróżniamy Pogórze Rożnowskie, położone między Dunajcem i Białą jak również część Pogórza Ciężkowickiego położone na wschód od Białej , część Pogórza Zachodnio- Beskidzkiego- fragment Pogórza Wiśnickiego oraz Kotliny Sandomierskiej przez Pogórze Bocheńskie. Znacząca część terenu LGD należy do Pogórza Rożnowskiego. Obszar działania obejmuj w dużej mierze również tereny o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW), szczegółowo określone w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 czerwca 2004w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych

² Strategia Lokalnej Grupy Działania, www.dunajecbiala.pl

warunkach gospodarowania objętej planem rozwoju obszarów wiejskich(Dz. U. Nr 73 i Nr 158, z późn. Zm). Użytki rolne, które zostały zakwalifikowane na obszarze LGD do kategorii ONW, stanowią ok. 15 % użytków rolnych.

Klimat obszaru LGD określa się jako umiarkowany ciepły. Teren Pogórza wyróżnia się wzrostem opadów (wraz z wzrostem wysokości nad poziomem morza). Klimat obszaru LGD ze względu na wiele charakterystycznych cech podobny jest do klimatu znanych uzdrowisk – Iwonicz Zdrój. Teren znajdujący się w widłach Dunajca oraz Białej można zaliczyć do atrakcyjnych pod względem klimatycznym, okolice Tarnowa bowiem należą do najcieplejszym miejsc w Polsce, Tarnów od dawna nazwany jest „Polskim biegunem ciepła”. Gleb Pogórza na charakter górzysty w większości – naturalne bielcowe, są również wśród nich gleby pylasto- ilaste, gliniasto- kamieniste, piaszczyste, kamieniste.

Obszar LGD 29% jest zalesionym terenem. Najbardziej bogata gminą pod względem lasów jest gmina Zakliczyn, co trzeci hektar zajmują w gminie lasy. Najmniej lasów z spośród czterech gmin posiada Wojnicz.

Na terenie LGD znajdują się obszary chronione część stanowią parki krajobrazowe (14 207,6 ha), natomiast pozostałą część stanowią rezerваты przyrody. Najwięcej obszarów prawnie chronionych znajduje się na terenie gmin Zakliczyn oraz Ciężkowice

W roku 1995 został utworzony Ciężkowicko- Rożnowski Park Krajobrazowy. Celem utworzenia miejsca chronionego było przede wszystkim zachowanie najcenniejszych elementów Pogórza Ciężkowickiego, a także Pogórza Rożnowskiego. Aby zachować walory kulturowe, przyrodnicze i historyczne utworzono rezerваты przyrody:

- Rezerwat „Panieńska Góra” w miejscowości Wielka Wieś- teren z wieloma rzadkimi gatunkami roślin
- Rezerwat leśno- krajobrazowy „Styr”- na obszarze znajdują się: nieczynny kamieniołom z okresu I wojny światowej oraz źródła wód mineralnych
- Rezerwat przyrody nieożywionej „Skamieniałe Miasto”- Ciężkowice na terenie znajdują się formy skalne zbudowane z piaskowca ciężkowickiego

Na terenie LGD mieszczą się również liczne pomniki przyrody- drzewa, źródła siarczkowe, ściany skalne, użytki ekologiczne np. „Polichy”.

Stan jakości wód na obszarze LGD- wszystkie badane odcinki rzek na terenie LGD wykazały wodę dobrej jakości, odpowiadającej klasie II.

Lokalna Grupa Działania ma ogromny potencjał do wykorzystania. Bogactwo kulturowe, interesujące położenie geograficzne, walory środowiska powoduje iż istnieje możliwość działania i rozwoju.

Rozdział trzeci

Uwarunkowania historyczne i kulturowe obszaru Lokalnej Grupy Działania

Uwarunkowania historyczne

Osadnictwo na obszarze Lokalnej Grupy Działania ma stary prehistoryczny rodowód. Relikty osad zachowały swoje ślady w miejscowościach Zawada Lanckorońska, Roztoka Wielka Wieś, Wojnicz oraz Janowice. Powstałe w X w. osady początkowały osadnictwo na tym obszarze.

Dokumenty potwierdzają istnienie już od około 1105 roku wsi klasztornych, natomiast późniejsze zapisy potwierdzają istnienie wsi rycerskich jak również królewskich kolcowanych na prawie polskim, a później na prawie magdeburskim. Niektóre z nich zostały założone przez Spicymira Leliwita z Melsztyn- protoplasty rodu Tarnowskich.

Z czasem osady mające lepsze możliwości rozwoju, leżące w dolinach Dunajca oraz Białej, przekształciły się w miast ośrodki administracyjne, rzemiosła. Miasta z tego obszary lokowane były: Wojnicz w 1239 r., Ciężkowice w 1348 r. oraz Zakliczyn w 1557 r. Miasta prosperowały dobrze zagrożeniem były jedynie najazdy obcych wojsk tatarskich i szwedzkich. W czasie reformacji działalność rozwinęli arianie – Bracia Polscy. W okolicy arianie posiadali liczne zbiory biblioteki oraz drukarnie (Zakliczyn, Szczepanowice, Wojnicz, Rzuchowa). Po pierwszym rozbiórce Polski obszar ten została pod panowaniem Austrii- prowincja Galicja. I wojna światowa toczyła się na tym terenie dwie krwawe kampanie grudniowa- słynna bitwa pod Łowczówkiem oraz kampania majowa przełamanie frontu na linii Tranów- Gorlice. Na obszarze widoczne były liczne straty i zniszczenia, dowodem tych tragicznych wydarzeń są liczne cmentarze wojenne. Dwudziestolecie międzywojenne to okres stagnacji, miasta utraciły prawa miejskie.

Druga wojna światowa na terenie czterech gmin przyniosła krwawe walki armii polskiej (walka pod Wróblowicami, Roztoką, Lusławicami i Łukanowicami- przy przeprawach przez Dunajec). Wojna przyniosła wiele zniszczeń i nieszczęść. Ludność Żydowska Ciężkowic, Zakliczyn oraz Wojnicza. Ludność żydowska miała nieoceniony wkład kształtowanie dziedzictwa materialnego oraz kulturowego. Przeciwno działaniom okupanta na terenie znajdował się ruch oporu związany z Armią Krajową, oddziały partyzanckie z batalion

„Barbara”, przebywały w kompleksach leśnych Bukowcu, Jamnej, Paleśnicy, Brzozowej oraz Siemiechowa.

Uwarunkowania kulturowe

Region Lokalnej Grupy Działania posiada cech folkloru wschodnio- krakowskiego. Przetrwiała gwara ludowa używana na wsi. Zanika wiele zawodów rzemieślniczych: bednarzy, kołodziejów oraz kowali. Jednym z głównych celów LGD jako stowarzyszenia jest powrót do tradycji. Organizacja imprez promocyjnych, przeprowadzanie szkoleń, działań edukacyjnych uświadamiających współczesnemu społeczeństwu istotę oraz wartość tradycji, przeszłości i kultury regionu, zaginionych zawodów.

Na terenie LGD przetrwały zwyczaje i obrzędy m.in. zwyczaj kołędowania w grupach kołędniczych, w święto Matki Boskiej Gromniczej poświęcenie woskowych świec- gromnic , które zapala się w czasie burzy czy przy łożu śmierci. W niedzielę palmową święci się palmy, powszechny zwyczaj święcenia pokarmów, wody, ognia, odprawianie majówek przy kapliczkach, ceremoniał weselny z błogosławieństwem, odgrywkami oczepinami.

Nadal istnieje kilka kapel ludowych to: „Pogórzanie” w Jastrzębi, Pleśnianie, zespół pieśni i tańca ”Mały Gwoździec”, strażackie orkiestry dęte Filipowice i Ciężkowice. LGD intensywnie promuje lokalną twórczość, wykorzystując folklor w promocji terenu.

Ośrodki kultury na terenie:

- Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach
- Centrum Paderewskiego w Kąsnej Dolnej

Samorządy lokalne poprzez swoje ośrodki kultury organizacja życie kulturalne na terenie swoich gmin. Ważną imprezą jest Święto Niepodległości- istotna historyczna edukacja młodego społeczeństwa, Święto Fasoli- święto organizowane okazji zbiorów bardzo popularnej na terenie LGD rośliny strączkowej, odmiany „Piękny Jaś”. Jarmark Artystów Rękodzielników – promuje rękodzieło kuchni regionalną z obszaru Pogórza.

Specyfika Obszaru

Lokalna Grupa Działania posiada ogromny potencjał do wykorzystania. Ciekawe położenie geograficzne, walory turystyczne, przyrodnicze, tradycje kulturowe. Osoby należące do LGD wyznaczyły kierunki aktywności: turystyka, produkt lokalny, środowisko naturalne oraz przedsiębiorczość. Wykorzystując wspólne dla gmin te cztery elementy, można stworzyć atrakcyjną ofertę turystyczną. Duża część regionu LGD pokryta lasami, na obszarze znajdują się liczne miejsc noclegowe, duża część gospodarstw agroturystycznych.

3.1 Zdjęcie. Produkty ekologiczne polecane w gospodarstwach agroturystycznych znajdujących się na obszarze LGD.

Baza noclegowa przeznaczona dla ludności miejscowej oraz turystów składa się ona z pokoi gościnnych w gospodarstwach agroturystycznych, pola biwakowe. Mało znajduje się infrastruktury noclegowej w postaci pensjonatu, hotelu. Prowadzenie licznych gospodarstwa agroturystyczne wiąże się z rolniczym charakterem regionu. Pobyt turysty jest uatrakcyjniony poprzez różne rozrywki zaoferowane przez gospodarza m. in. jazda konna, wycieczki, zbieranie owoców, grzybów, wypieki chleba, spotkania śpiew przy ognisku itp.

Najważniejsze zalety gospodarstw agroturystycznego to cisza spokój, ekologiczne produkty, czyste powietrze, malownicze tereny.

Uzupełnieniem bazy noclegowej jest oferta gastronomiczna tzw. infrastruktura żywieniowa. Usługi gastronomiczne świadczone są zajazdach, barach, restauracjach jak również w istniejących obiektach noclegowych, Można kosztować również produktów wytwarzanych na miejscu: twaróg, suszony ser, wiejskie jaja. Smakować ekologicznych owoców i warzyw sadzonych i zbieranych w sadach gospodarzy i rolników z terenu LGD.

3. 2 Zdjęcie. Produkty ekologiczne polecane w gospodarstwach agroturystycznych na terenie LGD.

3.3 Zdjęcie. Produkty ekologiczne polecane w gospodarstwach agroturystycznych na terenie LGD.

W regionie znajduje się dużo przydrożnych kapliczek, krzyży o wysokiej artystycznej wartości. Nieodłącznym elementem tutejszego krajobrazu są cmentarze wojenne. Największe z nich mieszczą się Lichwinie, Lubince, Łowczówku, Charzewicach.

Na terenie LGD znajdują się również wyciągi narciarskie: Jastrzębia, Lubinka.

Szlaki turystyczne to³:

- Ciężkowice: Ciężkowice: Szlak niepodległości im. J.I Paderewskiego/Znaki niebieskie/ Przebieg: Tuchów- Brzanka- Rezerwat Skamieniałe Miasto- Kąсна Dolna – Bruśnik- Bukowiec Żebraczka- Przydonica- Dział- Bartkowa
/znaki żółte/ Przebieg Tarnów (Góra Św. Marcina)- Piotrkowice- Pleśna- Wał- Siemiechów- Brzozowa -Sucha Góra- Jastrzębia- Jamna- Bartkowa
/Znaki żółte/Przebieg: Pławna(PKP) – Bruśnik
/Znaki czarne/Przebieg: Pławna PKP- Pomnik Przyrody- „Diable Boisko”
- Pleśna: Tarnów – Gródek nad Dunajcem /znaki żółte/, Pleśna – Przysiółek Olszówki na Lubinkę /bez znaków/- wycieczka na cmentarz Legionistów w Łowczówku i powrót/bez znaków/ do Tranowa przez Słoną Górę – Górę Św. Marcina /znaki żółte/;Pleśna – Wał- Sucha Góra- Gródek nad Dunajcem; ścieżka przyrodnicza „Uroczysko Paleśnianki” ; część szlaku Paderewskiego /Tranów- Kąсна Dolna/

³ www.wojnicz.pl

- Wojnicz: szlak pieszy Wojnicz- Więckowice – Wielka Wieś – Panieńska Góra/znaki niebieskie/; fragment szlaku niebieskiego Dębno- Melsztyn/ okolice Jaworska/; ścieżka rowerowa wiodąca południową częścią gminy/ Isep- Wielka Wieś – Milówka Grabno- Rudka- Więckowice- Wojnicz/
- Zakliczyn: Gromnik- Czchów; 3 szlaki piesze PTTK; czarny /Zakliczyn- Sucha Góra/; czerwony/ Jastrzębia- Styr- Jamna/;zielony /Sucha Góra- Mogiła – Czchów/;niebieski/Zawada Lanckorońska – Dębno/;

Rozdział czwarty

Analiza poszczególnych gmin Lokalnej Grupy Działania Dunajec Biała: Ciężkowice, Pleśna, Wojnicz, Zakliczyn- pamiątki

Obszar LGD (jak wykazała poprzednia analiza) jest bogaty pod względem walorów turystycznych, kulturowych i historycznych. Jest to obszar atrakcyjny dla turysty nie tylko ze względu na nieskazitelną, wyjątkowość miejsc, ale również ze względu na stworzone dla turysty warunki swobodnego przemieszczania się, możliwości skorzystania z taniego noclegu oraz sprawdzenia polskiej ekologicznej kuchni, zasmakowania smakołyków z Doliny Dunajca i Białej.

Dokonując charakterystyki poszczególnych miejsc i pamiątek charakteryzujących dane miejsce należy zastanowić się nad definicją słowa pamiątka, co ono tak naprawdę oznacza i w jaki sposób znaleźć pamiątkę w pełni opisującą teren LGD.

Definicja słowa pamiątka:

” 1. przedmiot mający przypominać jakąś osobę, miejsce lub zdarzenie;
2. zapamiętany obraz przeszłości, pamięć o kimś lub o czymś, wspomnienie”.

W słowniku istnieje 26 definicji słowa pamiątka: najpopularniejsze z nich to:

Podarek, drobiazg, upominek, wspomnienie, zabytek, przedmiot przywieziony z wakacji, souvenir i inne.

Pamiątka jest istotnym elementem charakteryzującym dany obszar. Gdy dane miejsce odwiedzają goście, turyści chcą zabrać jakieś wspomnienia ze sobą w postaci rzeczy materialnej, przypominającej miejsce, krajobraz, emocje. Obszar Lokalnej Grupy Działania nie posiada typowej pamiątki z regionu, pamiątki kojarzącej się tylko z tym miejscem.

Pamiątką mogą pozostać pocztówki z miejscami zabytkowymi, figurki z postaciami, ramki z nazwami miejscowości, breloczki, etui na telefon, kubki z logo LGD i nazwami gmin- to są powszechne rzeczy, które można znaleźć w różnych zakątkach Polski. Pamiątka z terenu LGD musi oddać charakter, symbolikę czterech gmin, musi być prosta i kojarząca się wyłącznie z tym terenem.

Na przykładzie pamiątki z okolic Tranowa, oryginalne charakterystyczne dla tego miejsca. Podkreślający wyjątkowość miejsca i jego charakter:

- *„Ciepło z Tarnowa Ogrzewacz wydzielający ciepło (max temp. 50-60 st. C) przez okres ok. 15-20 min. Wydzielanie ciepła inicjowane jest poprzez zgięcie specjalnej sprężynki umieszczonej w ogrzewaczu. Produkt wielorazowego użytku. Idealny dla sportowców, turystów, podróżnych, wędkarzy, myśliwych”⁴*
- *"Tarnowski smak": herbata "Tarninówka" oraz nalewka z maceratów tarniny, przyrządzona według dawnej receptury. Już Jan Długosz, wybitny polski kronikarz pisał, że nazwa Tarnowa pochodzi od tarniny porastającej okolice tarnowskiego zamku. Herbatę można zakupić w Tarnowskim Centrum Informacji a nalewkę (30%) w wybranych sklepach np. sklep z alkoholami na ul. Katedralnej przy pl. Kazimierza Wielkiego”⁵*
- *"Ażurowe jaja z herbem Tarnowa" autorstwa p. Doroty Pacanowskiej - wyróżnione w 2008r. w konkursie POT na najlepszą pamiątkę z regionu, a w 2014 r zdobyło II miejsce w konkursie Województwa Małopolskiego na pamiątkę wielkanocną. Do nabycia w TCI⁶*

⁴ <http://www.it.tarnow.pl/index.php/pol/O-nas/Oferta/Pamiatki-i-gadzety-z-Tarnowa>

⁵ www.it.tarnow.pl/gastronomia/tarnowski_smak.php

⁶ www.tojajo.pl/

- **Tarnowski Ratusz - model**

Tarnowski Ratusz –mały model stworzony ręcznie według autorskiego projektu, mający atest Krajowej Komisji Artystycznej i Etnograficznej w Warszawie. Opis modelu: mini Ratusz, malowany ręcznie, z uproszczoną formą attyki.

- **Widok Tarnowskiej Starówki**

Starówka Tarnowa w formie niepowtarzalnego widoku - w niezwykle ciekawym ujęciu wykonanym przez znanego plastyka Tomasza Pacanowskiego. Panorama Tarnowa o wymiarach 36 x 68 cm jest opakowana w elegancką przezroczystą oprawę - co czyni z niej atrakcyjny gadżet. Jest to wspiana pamiątka.

Odnalezienie pamiątki charakteryzującej obszar LGD będzie łatwe jeśli dokonamy analizy poszczególnych gmin, ich przeszłości historii, obecnej sytuacji, turystyki i kultury i znajdziemy wspólne cechy charakteryzujące obszar czterech gmin. Ciężkowic, Pleśna, Wojnicz i Zakliczyn.

Ciężkowice.

Ciężkowice to gmina miejsko-wiejska w województwie małopolskim, w powiecie tarnowskim. W latach 1975-1998 gmina położona była w województwie tarnowskim. Gmina położona na Pogórzu Ciężkowickim nad rzeka Białą.

Siedziba gminy są Ciężkowice. Sołectwa gminy to:

Bogoniowice, Bruśnik, Falkowa, Jastrzębia, Kąsna Dolna, Kąsna Górna, Kipszna, Ostrusza, Pławna, Siekierzyna, Tursko, Zborowice.

Obszar gminy wynosi 103, 22 km kwadratowe. Przeważa na obszarze charakter rolniczo-turystyczny. Znajduje się tutaj wiele zabytków historycznych jak również obiektów o wielkiej wartości historycznej. Obszar gminy to ciekawe miejsce na uprawianie turystyki krajoobrazowej oraz owocnego wypoczynku.

Turystyka na obszarze gminy

- Rezerwat „Skamieniałe Miasto” jest pierwszym w Karpatach miejscem gdzie odkryto struktury kopalnych podmorskich osuwisk. W pojęciu światowego dziedzictwa geologicznego to ważny motyw ochrony, promujący obszar na europejską listę tej rangi zabytków.

Skalki znajdujące się na terenie rezerwatu zbudowane są z piaskowca ciężkowickiego, który pojawił W 1948 roku utworzono rezerwat przyrody nieożywionej o powierzchni 15 ha.

4.4 Zdjęcie Rezerwat Skamieniałe Miasto.

- Na terenie gminy Ciężkowice znajdują się muzea:
 - » Muzeum Etnograficzne- Grociarnia w Jastrzębi- Zbiory muzeum zawierają przedmioty związane z dawnym życiem mieszkańców Pogórza Ciężkowickiego. Zebrane zabytki obrazują dawne metody i narzędzia pracy oraz zwyczaje mieszkańców regionu.
 - » Muzeum Paderewskiego- zespołu dworsko-parkowego, w którego skład wchodzi otoczonego ochroną konserwatorską wchodzi dwa budynki o dużej wartości historycznej (dwór i dawna oficyna dworska) oraz park dworski.
 - » Muzeum Przyrodnicze im. Krystyny i Włodzimierza Tomków

4.5. Zdjęcie Monument przed wejściem do Muzeum Tomków.

- Zbytki znajdujące się na terenie gminy:
 - w miejscowości Bogoniowice- Park dworki oraz cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej nr 395
 - Bruśnik- Kościół Parafialny p.w. NMP Wniebowziętej
 - Ciężkowice- układ urbanistyczny, Ratusz, Kościół Parafialny p.w. św. Andrzeja, Kapliczka p.w. Św. Floriana,
 - **Jastrzębia**- Kościół parafialny p. w. Św. Bartłomieja Apostoła,
 - **Kąсна Dolna**- Park, budynek dworu z XIX w. oraz murowana oficyna z drugiej połowy XIX w.
 - **Ostrusza**- Cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej (nr143), Cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej (nr 142)
 - **Tursko**- Cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej (nr 396)

- **Zborowice**- Kościół Parafialny pw. św. Marii Magdaleny (nr 161), Cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej (nr 404)

- Na terenie gminy znajdują się szlaki turystyczne oraz trasy rowerowe
- Gmina posiada także bogatą bazę noclegową- znajduje się tutaj kilkanaście obiektów noclegowych o zróżnicowanym standardzie - pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne, schronisko i hotel, m.in.

» Agroturystyka

» Dworek Paderewskiego - Hotel

» Leśniczówka w Jastrzębi - Uroczysko

» Pensjonaty

» Szkolne Schronisko Młodzieżowe PTSM

» Pensjonat dla koni ranczo "Stetson"

- **Kierunki produkcji w gospodarstwach rolnych:**
80 % - gospodarstwa wielokierunkowe (produkcja roślinna, produkcja zwierzęca - bydło mleczne, opasowe, trzoda chlewna),
20 % - gospodarstwa specjalizujące się w produkcji rolnej.

Rolnictwo w gminie charakteryzuje się wysokim rozdrobnieniem i wysokim wskaźnikiem zatrudnienia.

Na terenie gminy uprawia się warzywa, owoce bardzo popularna na obszarze jest uprawa fasoli.

Pleśna.

Gmina Pleśna leży w bezpośrednim sąsiedztwie Tarnowa, na południe od niego, otoczona takimi gminami powiatu tarnowskiego jak Tuchów, Gromnik, Zakliczyn i Wojnicz.

Geograficznie mieści się na skraju Pogórza Ciężkowickiego. Przez gminę przepływają dwie rzeki Dunajec i Biała.

Gmina składa się z 11 sołectw: Pleśna , Łowczówek, Woźniczna, Rychwałd, Lichwin, Lubinka, Janowice, Dąbrówka Szczepanowska, Szczepanowice, Rzuchowa, Świebodzin.

Obszar gminy wynosi 84, 9 km kwadratowego. Znajdują się tutaj liczne cmentarze. Pagórkowaty krajobraz, atrakcje turystyczne, liczne trasy piesze i rowerowe czyni to miejsce atrakcyjnym dla turystów.

- Turystyka na terenie gminy-

Gmina Pleśna to miejsce dla turystów, którzy poszukują bogatych krajobrazów, spokoju, przestrzeni, ciekawostek przyrodniczych i historycznych. Urozmaicone ukształtowanie terenu sprzyja uprawianiu turystyki aktywnej - pieszej, rowerowej, konnej oraz narciarstwa biegowego. Dla turystów jest przygotowane 5 szlaków turystycznych pieszych oraz 4 dobrze oznakowane trasy rowerowe o łącznej długości 24 km. Zmotoryzowani turyści mogą skorzystać ze Szlaku Niepodległości Tarnów - Kaśna Dolna - Dworek Paderewskiego. Gminie można podziwiać także z drogi wodnej szlakiem kajakowym na Dunajcu. Na terenie gminy znajdują się miejscowości atrakcyjne pod względem krajobrazowym i turystycznym.

- Zabytki znajdujące się na terenie gminy:

- Pleśna- Kościół parafialny z roku 1930, wewnątrz zabytkowe obrazy z XVII i XVIII wieku.

Cmentarz z okresu I wojny światowej

-Janowice- pałac z pierwszej połowy XIX wieku wraz z otaczającym go 10 ha parkiem.

Cmentarz z okresu I wojny światowej nr 190

- Łowczówek- cmentarz nr 171 z okresu I wojny światowej na wzgórzu Kopaliny

- Rzucowa- dwór z XVII wieku przebudowany i rozbudowany w drugiej połowie XIX wieku wraz otaczającym go parkiem

- Baza noclegowa na terenie gminy:

Ofertę wypoczynku zapewniają gospodarstwa agroturystyczne zrzeszone w Kole Terenowym Stowarzyszenia Agroturystycznego "Galicyjskie Gospodarstwa Gościnne". Smaczne domowe posiłki, pięknie położone kwatery z cudownymi widokami na okolicę, ekologiczne produkty, mili gospodarze i spokojna wieś to właśnie co oferują dla turystów gospodarstwa agroturystyczne.

Przygotowaną ofertę ma również - Pałac Janowice Ośrodek Wypoczynkowo - Szkoleniowy Politechniki Krakowskiej miejsce przeznaczone do wypoczynku, szkoleń oraz pracy twórczej.

- Rolnictwo:

Gospodarstwa rolne przeważnie są małe (0 - 1 ha), zajmują się produkcją mieszaną. Można je określić mianem gospodarstw drobnotowarowych, których właściciele często dodatkowo zajmują się działalnością pozarolniczą. Rozwinięte sadownictwo i ogrodnictwo. Sołectwo słynie z produkcji owoców miękkich. Uprawa warzyw, w dużej ilości uprawa roślin strączkowych- fasoli.

4.6 Zdjęcie Fasola Piękny Jaś, Gmina Pleśna 2014

Wojnicz.

Gmina położona na granicy pierwszych wzniesień Pogórza Karpackiego oraz Niziny Sandomierskiej. Mieści się na skrzyżowaniu dróg Kraków- Przemyśl oraz Nowy Sącz- Warszawa. Powierzchnia gminy wynosi 78.6 km kwadratowych.

Sołectwa znajdujące się na terenie gminy to: Biadoliny Radłowskie, Dębina Łętowska, Dębina Zakrzowska, Grabno, Isep, Łopoń, Łukanowice, Milówka, Olszyny, Rudka, Sukmanie, Wielka Wieś, Więckowice, Zakrzów. W gminie Wojnicz znajdują się liczne złoża kruszyw naturalnych, stanowią ważny element miejscowej gospodarki. Czyste środowisko, malownicze krajobrazy służą rozwojowi turystyki.

- Turystyka na obszarze gminy:

historycznym: zabytkowy Rynek w Wojniczu, liczne kościoły i kapliczki przydrożne, zabytkowy park w Wojniczu,

rekreacyjnym: turystyka piesza przebiegająca przez Panieńską Górę, wały rzeki Dunajec, stawy w Olszynach z możliwością skorzystania z istniejącego kąpieliska,

sportowym: boiska sportowe, stadiony,

krajobrazowo – przyrodniczym: wyeksponowane miejsca widokowe ze szczególnym uwzględnieniem bogactwa rzadkiej roślinności,

Izba Regionalna im. ks. Jana Królikiewicza

4.7 Zdjęcie Kościół św. Leonarda w Wojniczu.

Ścieżki i trasy rowerowe

- Zabytki:

-Gród i podgródzie, Kolegiata św. Wawrzyńca, Dzwonnica, Plebania, Średniowieczny układ urbanistyczny, Przedmieście Zamojskie, Kaplica Mszalna Najśw. Panny Marii Loretańskiej, Przedmieście Zawale, Przedmieście tarnowskie, Kościół św. Leonarda, Kaplica mszalna św. Krzyża, Pałac Damskich na Starostwie, Krajobraz kapliczek przydrożnych, krzyży i figur, Cmentarze.

- Baza noclegowa na terenie gminy-

Ofertę wypoczynku zapewniają gospodarstwa agroturystyczne . Smaczne domowe posiłki, pięknie położone kwatery z cudownymi widokami na okolicę, ekologiczne produkty, mili gospodarze i spokojna wieś to właśnie co oferują dla turystów gospodarstwa agroturystyczne oraz Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Wojniczu

- Rolnictwo:

Dobre gleby i uwarunkowania przyczyniają się do rozwoju ekologicznego oraz specjalistycznego rolnictwa. Obszar uprawy fasoli również obejmuje gminę Wojnicz.

Zakliczyn⁷.

Gmina położona jest na Pogórzu Rożnowskim. Powierzchnia gminy wynosi 122,6 km kwadratowego.

Sołectwa w gminie: Bieśnik
Borowa, Charzewice, Dzierżaniny, Faliszewice, Faściszowa, Filipowice, Gwoździec, Jamna,,
Kończyska, Lusławice, Melsztyn, Olszowa,, Paleśnica,, Rostoka

⁷ <http://zakliczyn.w.interia.pl/index.htm>

Ruda Kameralna, Słona, Stróże, Wesołów
Wola Stróska, Wróblowice
Zawada Lanckorońska, Zdonia

Gmina posiada drugi co do wielkości rynek z odrestaurowanym ratuszem. Olbrzymim potencjałem są zasoby Ciężkowicko- Rożnowskiego Parku Krajobrazowego, ciekawe szlaki turystyczne, czyste wody Dunajca to atut miejscowego krajobrazu.

- Turystyka na terenie gminy:

Teren obfitujący we wspaniałe gatunki flory i fauny, źródeł mineralnych, ciekawe szlaki oraz czyste wody rzeki Dunajec. Zabytkowa Zabudowa Rynku i okolic w Zakliczynie, stanowiąca relikwiant dawnego budownictwa małomiasteczkowego. Na terenie gminy w poszczególnych miejscowościach również znajdują się atrakcyjne miejsca m.in.

- Melsztyn- ruiny średniowiecznego zamku Spycimirów
- Lusławice - przepiękny dwór obecnie własność prof. Krzysztofa Pendereckiego
- Jamna - miejscowość spacyfikowana w czasie II Wojny Światowej przez hitlerowców,
- Kończyska- Klasztor Sióstr Bernardynek

- Zabytki:

Według rejestru zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa na listę zabytków wpisane są obiekty:

- układ urbanistyczny, XVI-XIX
- kościół par. pw. św. Idziego
- cmentarz przykościelny.
- zespół klasztorny reformatów, (w którym przebywał pod koniec życia i tu zmarł w 1881 r. werbownik ochotników do powstania 1863 r. powstaniec, więzień, ks. Euzebiusz Teofil Chojnacki – ojciec Alojzy).
- kościół pw. MB Anielskiej, 1651-1650
- klasztor, XVII, 2 poł. XIX,
- cmentarz wojenny Nr 293 z I wojny światowej, 1915-16
- ratusz, pocz. XIX,
- dom, ul. Mickiewicza 23, drewn., 1763,
- dom, ul. Mickiewicza 12, drewn., 1858,

- dom, ul. Mickiewicza 35, drewn., 1 poł. XIX,

4.8. Zdjęcie. Klasztor Franciszkanów Zakliczyn.

4.9. Zdjęcie zabytkowy Ratusz w Zaklicznie na Rynku.

- Baza noclegowa

Ofertę wypoczynku zapewniają gospodarstwa agroturystyczne . Domowe posiłki, pięknie położone kwatery z cudownymi widokami na okolicę, ekologiczne produkty. W trakcie realizacji jest hotel w Zakliczynie oraz Centrum Produktu Lokalnego w Rzuchowej.

- Rolnictwo

Gmina ma zdecydowanie rolniczo-leśny charakter. Lasy porastają z reguły wyższe partie terenu, które ze względu na duże nachylenie nie mogą być wykorzystywane do produkcji rolnej. Uprawa warzyw, owoców zróżnicowana. Popularna uprawa fasoli organizacja co roku święta Fasoli poprzez ośrodek Kultury w Zakliczynie.

Pamiętki charakterystyczne dla czterech gmin mogą być związane przede wszystkim z walorami przyrodniczymi, historycznymi bogactwem przeszłości. Mogą to być m.in.

- Widokówki na których widnieją krajobrazy, zabytki, miejsca kultury, muzea
- Figurki przedstawiające zabytki: Ratusz, Kościół, skały- miejsca charakterystyczne dla poszczególnych gmin np. Wojnicz- Pałac Dąbskich, Zakliczyn- Ratusz, Ciężkowice- Skamieniałe Miasto, Pleśna- Dwór w Rzuchowej
- Bryloczki, długopisy, notesiki, kubki, etui na telefon z napisami i widokami z charakterystycznymi dla danej gminy

- Miniaturki rzeczy charakterystycznych dla muzeów znajdujących się na terenie gmin np. pozdrowienia z Grociarni, odwiedź muzeum przyrodnicze w Ciężkowicach
- Plakietki zapachowe z herbem poszczególnej gminy
- Karty do gry na których dodatkowo umieszczone są różne informacje dotyczące gmin LGD

Pomysłów jest bardzo wiele bardzo różnorodnych. Jednakże jedyną najbardziej charakterystyczną cechą dla czterech gmin jest uprawa rośliny strączkowej- fasoli. Zarówno na terenie gmin Ciężkowice, Pleśna, Wojnicz, Zakliczyn położonych nad rzekami Dunajec i Biała popularna jest uprawa „Fasoli Piękny Jaś z Doliny Dunajca”.

Pamiętką ciekawą, a zarówno praktyczną może być torba na zakupy w formie fasoli z napisem promującym teren obszaru LGD.

4.10. Zdjęcie Fasola z Doliny Dunajca.

4.11. Zdjęcie Uprawa „Fasoli Piękny Jaś z Doliny Dunajca”, Gmina Zakliczyn 2014

4.12. Zdjęcie Uprawa „Fasoli Piękny Jaś z Doliny Dunajca”, Gmina Wojnicz 2014

Rozdział piaty

Pamiętka charakteryzująca obszar Lokalnej Grupy Działania z terenu czterech gmin- Ciężkowice, Pleśna, Wojnicz, Zakliczyn.

Pamiętka jaka może być charakterystyczna dla terenu Lokalnej Grupy Działania wiąże się z uprawą fasoli na terenach czterech gmin.

Informacje na temat fasoli

Fasola stała się popularna w Europie dopiero w XVI wieku. W późniejszym wieku fasolę uprawiano w Hiszpanii, Francji we Włoszech oraz Anglii, do Polski przywiozła ja królowa Bona. Dzisiaj na świecie znane jest około 200 gatunków, natomiast 20 uprawianych jest w celach spożywczych. Rośliny strączkowe zostały przez człowieka uprawiane już od najdawniejszych czasów. Ta jedna z najstarszych roślin działa na urodę oraz rozum. Fasola jest bogata w białko, również w błonnik zawiera bogactwo składników mineralnych.

Zarówno na plantacjach tradycyjnych (tyczki drewniane) jak i przy uprawie szpalerowej, wykonuje się pielenie ręczne. Fasola zbierana jest we wrześniu i październiku. Dosuszone nasiona w strączkach przechowywane są w pomieszczeniach przewiewnych oraz zadaszonych. Dzięki przystosowanej młocarni, omłot odbywa się w grudniu. Wymłócone nasiona zostają przechowywane w suchym i przewiewnym pomieszczeniu.

W roku 2011 nazwa „Piękny Jaś z Doliny Dunajca” zarejestrowany została jako chroniona nazwa pochodzenia/ Fasola odmiany Piękny Jaś stała się produktem regionalnym małopolskie Doliny Dunajca. Fasola Piękny Jaś wyróżnia się wielkością swoich nasion , słodkim smakiem, dużą zawartością magnezu, potasu, fosforu, wapnia oraz żelaza. Obszar uprawy obejmuje wiele gmin .in. Ciężkowice, Pleśna, Wojnicz i Zakliczyn. Charakteryzuje je zróżnicowana rzeźba terenu i wpływ różnych mas powietrza. Plantacje fasoli położone są stosunkowo nisko, pola są dzięki temu osłonięte od wiatru. Korzystne jest także sadzenie grochu na madach rzecznych, odpowiedni odczyn gleby oraz opady w okresie wegetacji. Ilość i jakość plonów wiąże się przede wszystkim z wyborem odpowiedniego terminu do siewu (brak strat w sytuacji wymrożenia roślin), odpowiednie przygotowanie gleby. Do uprawy fasoli nadają się więc gleby próchnicze o dobrej strukturze przepuszczalnej. Wzbogacone o obornik, ziemia z optymalnym odczynem pH 6,5- 7,2, wzbogacona o potas, fosfor i magnez. Przygotowanie gleby pod wysiew nie wystarczy, aby owocnie zebrać plon, ważne jest również umieszczenie w dołku odpowiedniej liczby nasion(od 3 do 5)., wybór tyczek oraz sposobu prowadzenia na nich fasoli, a także wybranie terminu do podcięcia roślin, tak aby ziarno zostało dosuszone przed wystąpieniem pierwszych przymrozków.

„Fasola Piękny Jaś z Doliny Dunajca” jest produktem wytwarzanym przede wszystkim dzięki specyficznym czynnikom naturalnym (gleby oraz klimatu), jak również prawidłowe postępowania producentów związanych z całą procedurą przygotowania gleby, siewu oraz pielęgnacji przez cały czas, a także dogodnego terminu do zebrania plonu. Takie zestawienie gwarantuje zdobycie niepowtarzalnej jakości nasion przez producenta.

Fasola odmiana Piękny Jaś stała się produktem regionalnym małopolskiej Doliny Dunajca na terenie LGD znalazła dobre warunki rozwoju, odpowiedni mikroklimat. W wielu gospodarstwach hodowla jest głównym i czasami jedynym źródłem utrzymania. Na terenie małopolski powstał związek gmin fasolowych do, którego należy osiem gmin m.in. Pleśna, Wojnicz i Zakliczyn. Zadaniem jest promocja, inicjowanie działań na rzecz zachowania produktu na rynku o nazwie Piękny Jaś, ponadto: prowadzenie szkoleń, działań edukacyjnych, organizowanie wystaw spotkań, współdziałanie z instytucjami oraz stowarzyszeniami w celu włączania oferty fasoli w system promocji gmin i inne.

Charakterystyczną imprezą na której popularyzuje się uprawę fasoli jest” Świąto Fasoli” organizowane już po raz piętnasty. Zakliczyńskie Świąto fasoli jest najbardziej rozpoznawalną w Polsce impreza tego typu, świadczą o tym nie tylko rozmiary programowe oraz liczba uczestników imprezy. Impreza promuje uprawę fasoli jak również obszar na którym jest uprawiana. Sprawia to, że Zakliczyn i sąsiednie gminy coraz częściej są kojarzone z uprawą fasoli, fasola staje się wizytówką regionu. Imprezie towarzyszy również konkursy degustacja potraw z fasoli.

Fasola nie tylko kojarzy się z nasionem, smak fasoli sposób przyrządzania na ten temat najwięcej wiedza mieszkańcy Doliny Dunajca, dla których uprawa związana była nie tylko z zarobkiem, ale fasola była częstym gościem na ich stołach. Potrawy przyrządzane z fasoli to m.in. pasztety kotlety, sałatki, pierogi, zupy, ciasta.

Fasola staje się bardzo charakterystyczna dla tych czterech gmin. Ciekawym upominkiem z terenu LGD może być torba na zakupy składana w formie fasoli z napisem promującym teren. Teczka może być wykonana z materiałów sztucznych lub bawełnianych, wszystko zależy od elastyczności materiału.

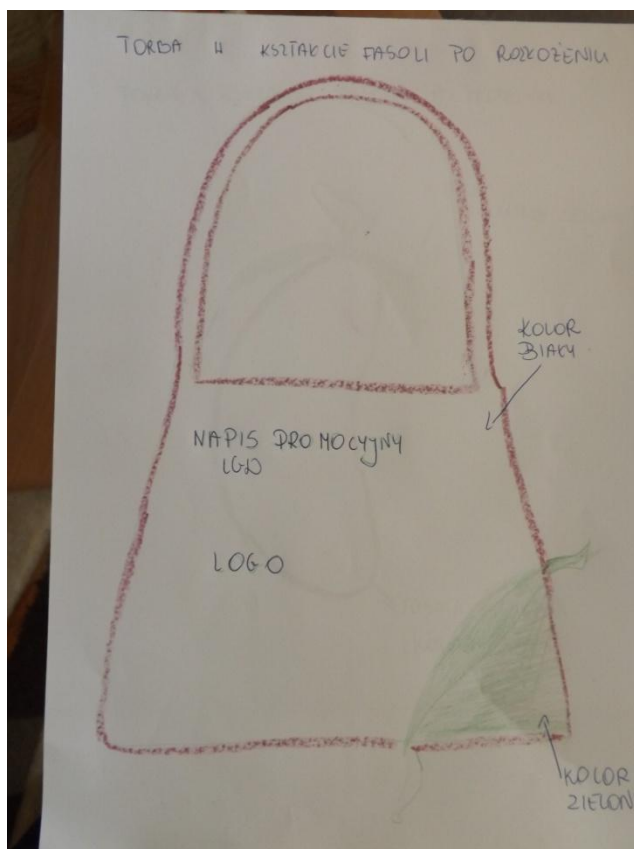
Torba ma posiadać dwa kolory (aby jak najbardziej upodobniona była do fasoli), kolory: biel oraz zieleń. Po złożeniu ma formować się w kształt fasoli i przypominać fasole, natomiast po rozłożeniu musi wyglądać jak typowa torba na zakupy, na której istnieje logo i hasło promujące. Pamiątka nie tylko oryginalna, ciekawa, ale także praktyczna, nie duża mieszcząca się do torebki. W formie niepowtarzalnej torby, w ciekawym ujęciu, z napisem,

zapakowana przezroczystą folię- wspaniała praktyczna pamiątka, atrakcyjny gadżet dla turysty. Wzory, projekty przedstawione na zdjęciach poniżej.

Rysunek 2. Wzór torby składanej w kształt winogrona⁸

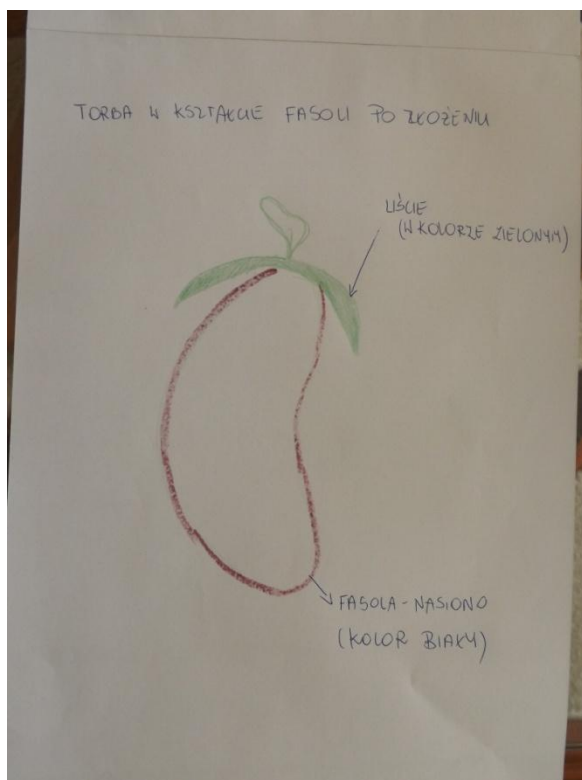
Rysunek 3. Projekt torby w kształcie fasoli

8

https://www.google.pl/search?q=torby+w+ksztalciu%20owocow+warzyw&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ei=Tf__U_WyCIHbauzDglgH&ved=0CB8QsAQ&biw=1280&bih=681#facrc=_&imgdii=_&imgrc=Wmp9kM-LzYck9M%253A%3B3tdXJd8A7L8PM%3Bhttp%253A%252F%252Fs.reklama.pl%252Fis%252Fd%252Fbigr%252Frealizacja%252F019825.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.reklama.pl%252Frealizacja%252Ftorby-na-zakupy-w-ksztalciu-owocow%252C11924%3B316%3B316

Rysunek 4. Projekt torby w kształcie fasoli 2.

Podsumowanie

Wspaniała przyroda czterech gmin LGD Dunajec- Biała jest ogromnym bogactwem tego obszaru. Pagórkowate ukształtowanie terenu, dwie znaczące rzeki Dunajec i Biała, lesistość, bogactwo flory i fauny, twory skalne, źródła wód mineralnych nieskażone środowisko to wszystko pokazuje ogromne bogactwo obszaru. Prawdziwy raj dla miłośników przyrody stanowią przede wszystkim zasoby Ciężkowicko- Rożnowskiego Parku Krajobrazowego.

Pamiątka z terenu Lokalnej Grupy Działania związana z gadżetem Fasoli Piękny Jaś, odzwierciedla charakter tego obszaru. Czyste środowisko, uprawa rośliny strączkowej uprawianej na terenie wszystkich czterech gmin. Produkt lokalny – „Piękny Jaś z Doliny Dunajca” zarejestrowany jako 32 polski produkt, wpisany do unijnych rejestrów a jako 10 pochodzący z terenu województwa małopolskiego. Fasola kojarzy się nie tylko z terenem doliną Dunajca, z uprawą fasoli, ze świeżym powietrzem, ekologicznym rolnictwem, jak również z produktem lokalnym oraz świętem bardzo popularnym nie tylko na obszarze LGD, również poza jego granicami -Święto Fasoli organizowanym na terenie Zakliczyna .

Fasola Piękny Jaś dla gmin Lokalnej Grupy Działania stała się symbolem, z którym chętnie się identyfikują. Wpisane w Wiejki krajobraz pola fasoli w Dolinie Dunajca są niepowtarzalnym atutem tych regionów i powinny być z nimi kojarzone.

Pamiątka w postaci torby na zakupy w kształcie fasoli jest ciekawym i oryginalnym pomysłem na promocję regionu, nie tylko ze względu na uprawę fasoli w tym rejonie również popularność produktów ekologicznych, doszukiwania się produktów tradycyjnych, regionalnych i przede wszystkim produktów lokalnych, które zostają wpisane na listę produktów tradycyjnych.

Dobry sposób na promocję i popularyzację obszaru Lokalnej Grupy Działania.

Bibliografia:

Książki:

Lucyna Kmak, Janina Molek, Marek Nowakowski, Fasola z Doliny Dunajca, Nowy Sącz 2007

Władysław Łopatka, Zdarzyło się nad Dunajcem, Wydawnictwo Drukarnia NOVA SANDEC, 2010

Źródła internetowe:

<http://zakliczyn.w.interia.pl/>

<http://www.ciezkowice.pl/>

<http://www.plesna.pl/biezace.htm>

<http://www.it.tarnow.pl/index.php/pol/O-nas/Oferta/Pamiatki-i-gadzety-z-Tarnowa>
www.it.tarnow.pl/gastronomia/tarnowski_smak.php

www.tojajo.pl/

<http://www.wojnicz.pl/>

<http://www.dunajecbiala.pl/>

Broszury, foldery, kwartalniki:

U nas natura ma głos, LGD Dunajec- Biała

Zakliczyn, wydawca Polskie Centrum Promocji, Kraków

Zostań Leader- Em spełnij swoje marzenia, kwartalnik LGD Dunajec-Biała, nr 5/
czerwiec 2012